

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 13/11/2018

Adam Bodnar

II.511.768.2018.VV

**Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości-
Prokurator Generalny**

Szanowny Pani Ministrze

W moim stałym zainteresowaniu pozostaje problematyka doręczeń dokumentacji procesowej w postępowaniu karnym. W pismach z dnia 7 września 2016 r. oraz z dnia 15 listopada 2017 r. (nr II.511.330.2016.VV), pozwoliłem sobie zwrócić uwagę na anachroniczny charakter obecnie obowiązującego systemu doręczeń w postępowaniu karnym. Zazaczyłem wówczas, że w polskim procesie karnym przekazywanie pism procesowych za pośrednictwem telefaksu lub poczty elektronicznej jest zupełnie niewykorzystywane. Drogę ku tego typu doręczeniom otwiera art. 132 § 3 k.p.k., zgodnie z którym pismo może być doręczone również za pomocą faksu lub poczty elektronicznej. W tym kontekście, wskazałem, że zaskakujące może się wydawać obowiązywanie regulacji przewidzianej w art. 138 k.p.k., zgodnie z którym, jeśli strony procesu przebywają za granicą i nie wskazały zastępczego adresu do doręczeń w kraju, obowiązuje tzw. doręczenie fikcyjne. Korespondencja procesowa załączana jest do akt sprawy i traktowana jest jako doręczona.

Wciąż stoję na stanowisku, że w dobie zaawansowanego rozwoju technologicznego, pozostawienie korespondencji w aktach sprawy z mocą doręczenia fikcyjnego jest rozwiązaniem przestarzałym i nieadekwatnym do panujących realiów społecznych.

Z ubolewaniem muszę zaznaczyć, że obydwa wyżej wymienione pisma skierowane do Pana Ministra po dziś dzień pozostają bez odpowiedzi.

Oprócz wyżej przedstawionych zagadnień, pragnę zwrócić uwagę na jeszcze jeden problem pojawiający się na gruncie art. 138 k.p.k. Mianowicie, przepis ten, ustanawiając obowiązek wskazania adresata w kraju dla każdej osoby przebywającej za granicą, niezależnie od tego w jakim państwie się ona znajduje, jest niezgodny z prawem międzynarodowym. Art. 5 ust. 1 Konwencji o pomocy prawnej w sprawach karnych pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej, sporządzonej w Brukseli dnia 29 maja 2000 r. (Dz.U. 2007 nr 135 poz. 950) stanowi bowiem, iż *[k]ażde Państwo Członkowskie przesyła osobom znajdującym się na terytorium innego Państwa Członkowskiego przeznaczone dla nich dokumenty procesowe, bezpośrednio drogą pocztową*. Przepis art. 138 k.p.k. pozostaje tym samym w jaskrawej sprzeczności z powołaną normą konwencyjną, nakazującą bezpośrednio doręczanie wszelkiej korespondencji procesowej osobie przebywającej na terytorium Unii Europejskiej.

W mojej ocenie kolizja ta ma jednak charakter pozorny, gdyż art. 5 ust. 1 Konwencji powinien znaleźć pierwszeństwo przed normą krajową wyrażoną w art. 138 k.p.k. (*vide* art. 9 w zw. z art. 91 ust. 2 Konstytucji RP). Niemniej jednak wnioski wpływające do mojego Biura wskazują na to, że w praktyce organy publiczne często odmawiają uwzględnienia adresu do doręczeń na terytorium innego państwa członkowskiego UE, żądając wskazania adresu do doręczeń w Polsce.

W związku z powyższym, w celu rozwiązania problemów pojawiających się w praktyce działania organów publicznych, uprzejmie proszę o rozważenie zainicjowanie dokonania nowelizacji 138 k.p.k. mającej na celu dostosowania tego uregulowania do zasady zawartej w art. 5 ust. 1 Konwencji. Ponadto uprzejmie poddaję pod rozważenie przeprowadzenie kampanii informacyjnej (np. w postaci szkoleń), mającej na celu poszerzenie znajomości zasady bezpośredniego doręczenia dokumentacji procesowej w UE (art. 5 ust. 1 Konwencji) wśród organów stosujących prawo.

Z wyrazami szacunku
(podpis na oryginale)